

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra proiectului Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe

1. Evaluarea generală a proiectului de act legislativ. Nivelul de fundamentare a proiectului

1.1. Evaluarea fundamentală a proiectului

1.1.1. Fundamentarea generală a proiectului

Proiectul de lege privind dreptul de autor și drepturile conexe este elaborat de către Agenția de Stat pentru proprietatea intelectuală. Potrivit autorului, proiectul este condiționat de necesitatea racordării legislației naționale în domeniul dreptului de autor și drepturilor conexe la standardele europene. Aceasta este dictată și de prevederile Planului de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 356 din 22 aprilie 2005.

Proiectul are drept scop conformarea legislației actuale la prevederile directivelor europene: Directiva Consiliului European 91/250/CEE din 14 mai 1991 privind protecția juridică a programelor de calculator, Directiva Consiliului European 92/100/CEE din 19 noiembrie 1992 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale, Directiva Consiliului European 93/83/CCE din 27 septembrie 1993 privind coordonarea anumitor dispoziții referitoare la dreptul de autor și drepturile conexe aplicabile difuzării de programe prin satelit și retransmiterii prin cablu, Directiva Consiliului European 93/98/CEE din 29 octombrie 1993 cu privire la armonizarea termenului de protecție a dreptului de autor și anumitor drepturi conexe, Directiva 96/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului European din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date și altele.

Potrivit autorului, adoptarea legii privind dreptul de autor și drepturile conexe va crea un mecanism eficient de funcționare a sistemului dreptului de autor și drepturile conexe, precum și un cadru normativ accesibil de asigurare a protecției drepturilor atât ale titularilor, cât și ale beneficiarilor în procesul de valorificare a creațiilor.

Concluzii și recomandări: Considerăm că argumentele invocate de autorii proiectului în nota informativă nu sunt îndeajuns justificate.

1.1.2. Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Concluzii și recomandări: Nota informativă anexată la proiect nu face referință la fundamentarea economico-financiară a proiectului. Proiectul nu este însoțit de expunere de motive, în care s-ar conține vre-o estimare a costurilor proiectului, sau vre-o prevedere expresă privind atribuirea cheltuielilor de implementare a prevederilor legale. Aceasta este o cerință obligatorie impusă de prevederile art. 20 lit. d) din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative. Este necesar de atras atenția asupra faptului că, în cazul în care proiectul de act legislativ nu are acoperire financiară pentru anul în care se adoptă, este necesar să se atragă atenția la momentul producerii efectelor juridice a proiectului.

1.1.3. Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public.

Concluzii și recomandări: Proiectul de act legislativ pare să nu promoveze careva interese/beneficii de grup sau individuale în detrimentul interesului public.

1.2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standardele anticorupție naționale și internaționale.

Proiectul de act legislativ este vag în ceea ce privește compatibilitatea cu standardele anticorupție naționale și internaționale. Lipsesc reglementări privind transparența informației și informarea publicului despre sistemul de gestiune colectivă, intermedierea relațiilor dintre autori și utilizatori, procedura de acreditare a organizațiilor care administrează drepturile patrimoniale ale autorilor și titularilor de drepturi, ceea ce, de fapt, constituie cea mai importantă condiție pentru reglementări calitative și incoruptibile. Această abordare își găsește reflectare și în Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York, la 31.10.2003, semnată la Merida, la 09.12.2003. Ținând seama de necesitatea luptei împotriva corupției, fiecare stat parte ia, conform principiilor fundamentale ale dreptului său intern, măsurile necesare pentru a spori transparența administrației sale publice, inclusiv în ceea ce privește organizarea, funcționarea și procesele decizionale, dacă este cazul. Aceste măsuri pot include în special:

- adoptarea de proceduri sau de reglementări care să permită publicului obținerea, dacă este cazul, a informațiilor necesare.
- simplificarea, dacă este cazul, a procedurilor administrative, cu scopul de a facilita accesul publicului la autoritățile de decizie competente.

Concluzii și recomandări: În opinia noastră este important de completat proiectul de act legislativ cu prevederi ce ar garanta accesul

publicului la activitatea de realizare de către agenție a dreptului de autor și drepturilor conexe. Prevederile expuse în art. 4 lit. alin. (1) lit. j privind colaborarea activă cu mass-media, este o prevedere vagă și lacunară. Este necesar de a stabili prin act legislativ procedurile și reglementările de informare a publicului despre activitatea în domeniul dreptului de autor și drepturilor conexe.

2. Evaluarea în fond a proiectului

2.1. Formulări lingvistice ambigue

Ca obiecție generală reținem că, din punct de vedere structural, la elaborarea prezentului proiect de lege nu s-a ținut cont de prevederile Legii nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative. Textul proiectului conține un șir de curențe tehnico-juridice și un șir de greșeli de stil, fapt ce creează un impediment la înțelegerea exactă a normelor stipulate. Astfel, nu s-a ținut cont de prevederile art.19 lit. g) al Legii nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative, care prevede, evitarea folosirii regionalismelor, a cuvintelor și expresiilor nefuncționale, idiomatice, neutilizabile și/sau cu sens ambiguu. În proiect sunt utilizate expresii din limba latină, cum ar fi *ex officio* (art.4 alin. (3), *mutatis mutandis*, (art. 38, art. 64 alin. (2), expresii, străine legislației naționale.

În continuare ne vom expune la articole concrete.

La redacția propusă a art. 4 alin. (1) lit. g – AGEPI ridică exemplare de opere, videograme sau fonograme presupuse a fi contrafăcute.

Concluzii și recomandări: Din proiect nu este clar, cine presupune dacă opera este contrafăcută sau nu și în ce mod se aface această presupunere. Pentru a nu lăsa câmp larg pentru interpretări coruptibile, propunem de exclus din proiect cuvântul „presupuse a fi”.

La redacția propusă a art. 4 alin. (1) lit. j –

Concluzii și recomandări: În opinia noastră, considerăm necesar de revăzut sintagma „conștientizarea de către autoritățile guvernamentale, judecătorești, administrative și alte instituții”, mai departe după text. Se creează impresia că autoritățile publice enumerate în proiect încă nu au conștientizat despre importanța și aspectele legale și practice de protecție, exercitare și implementare a dreptului de autor și drepturilor conexe.

La redacția propusă a art. 4 alin. (3) –

Concluzii și recomandări: Din proiect nu este clar, de către cine nu se pune la îndoială independența și imparțialitatea membrilor Comisiei de

mediere și arbitraj. Se creează impresia că aceasta rămâne la discreția directorului general al AGEPI. De revăzut norma.

La redacția propusă a art. 12 alin. (1) –

Concluzii și recomandări: Sintagma „remunerație echitabilă” este una confuză. Din prevedere nu se înțelege cine stabilește remunerația echitabilă și în ce mărime. Da dat claritate normei.

La redacția propusă a art. 44 alin. (2) –

Concluzii și recomandări: Cuvântul „totuși” este inadecvat utilizat în proiect, cuvânt străin actelor legislative și normative.

La redacția propusă a art. 51 alin. (5) –

Concluzii și recomandări: Norma oferă discreții destul de excesive AGEPI, lăsând la latitudinea sa acordarea unui „termen rezonabil” pentru a-și aduce activitatea în concordanță cu legislația în vigoare. De asemenea, în cazul în care organizația de gestiune colectivă nu se conformează acestei dispoziții, AGEPI poate, în funcție de circumstanțe, suspenda sau revoca decizia sa de acreditare a acesteia. Se lasă de înțeles că AGEPI, unilateral, ia decizia de suspendare sau revocare a acreditării. Sintagma „poate, în funcție de circumstanțe” face și mai expresiv acest lucru. Întru înlăturarea caracterului coruptibil al normei, de omis sintagma.

La redacția propusă a art. 62 –

Concluzii și recomandări: În opinia noastră, sintagma „pare a fi rezonabilă și satisfăcătoare”, este vagă și lacunară. De revăzut norma, în acest sens și de stabilit prin act normativ mărimea despăgubirii pecuniare.

La redacția propusă a art. 63 alin. (7) –

Concluzii și recomandări: Sintagma „poate să pronunțe hotărârea” oferă AGEPI larg câmp de discreție. De exclus cuvântul „poate”.

La redacția propusă a art. 63 alin. (9) –

Concluzii și recomandări: Autorul face trimitere la niște măsuri stabilite la alineatul (1) literele c) și e), trimitere, care, de fapt, nu există. Credem că este vorba de o greșeală tehnică. De revăzut prevederile alineatului.

La redacția propusă a art. 64 alin. (2) –

Concluzii și recomandări: Prevederile alineatului (2) sunt confuze și conțin un vădit potențial coruptibil. Ce se are în vedere prin cheltuieli de judecare rezonabile și proporționale, sau, cu excepția cazului când spiritul de echitate nu permite acest lucru.

La redacția propusă a art. 68 alin. (4) –

Concluzii și recomandări: Din prevedere nu este clar cum se stabilește cuantumul tarifului minim pentru autorii și titularii de drepturi conexe, dacă nu se va ține cont de legislația muncii (salarizare). De dat claritate normei.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative, aprobată prin ordinul directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției nr. 47 din 03.05.2007 de

Maria Popescu,
șef al Secției drept public,
Direcția legislație și expertiză anticorupție